

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	13
----------------	----

ΜΕΡΟΣ Ι. ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

1.1. Προσεγγίσεις στην έννοια της διδασκαλίας.....	22
1.1.1. Τι είναι διδασκαλία.....	25
1.1.2. Διδασκαλία και μάθηση	28
1.1.3. Διδασκαλία και μαθητεία.....	29
1.1.4. Όροι για τη βελτίωση της ποιότητας της μαθητείας	32

ΜΕΡΟΣ ΙΙ. Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΤΗ ΝΕΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑ

2.1. Η νεωτερική ταυτότητα της εκπαίδευσης.....	38
2.1.1. Νεωτερικότητα: χαρακτηριστικά και δυσανεξίες.....	40
2.1.2. Επαναπροσδιορισμοί της εκπαίδευσης και της διδασκαλίας.....	46
2.2. Η επιστημολογία της νεωτερικότητας.....	51
2.2.1. Το θετικιστικό παράδειγμα	53
2.2.2. Το ερμηνευτικό παράδειγμα	58
2.3. Η μάθηση στη νεωτερικότητα.	
Συνειρμική ψυχολογία. Συμπεριφορισμός	65
2.3.1. Η μάθηση στην πρώιμη νεωτερική Διδακτική	66
2.3.2. Ο συμπεριφορισμός ως θεωρία μάθησης	70
2.3.3. Ο συμπεριφορισμός στη διδασκαλία	72
2.4. Εκπαιδευτική θεωρία και Αναλυτικά Προγράμματα στη νεωτερικότητα.....	78
2.4.1. Οι εκπαιδευτικοί σκοποί: προέλευση και πολυπλοκότητες	79
2.4.2. Η εκπαιδευτική θεωρία και η ολότητα της εκπαιδευτικής πράξης.....	84
2.4.2.1. Η θεωρία της μόρφωσης (<i>bildung theory</i>).....	87
2.4.2.2. Η θεωρία της διδασκαλίας ως εφαρμοσμένης επιστήμης.....	92
2.4.2.3. Η άμεση διδασκαλία (<i>direct instruction</i>).....	96
2.4.3. Αναλυτικό Πρόγραμμα και διδασκαλία.....	103

2.4.3.1.	Η κεντροευρωπαϊκή παράδοση της εξέλιξης των Αναλυτικών Προγραμμάτων.....	105
2.4.3.2.	Η αγγλοαμερικανική παράδοση της εξέλιξης των Αναλυτικών Προγραμμάτων.....	115
2.4.4.	Από τους εκπαιδευτικούς σκοπούς στους μαθησιακούς στόχους	121
2.4.4.1.	Οι διδακτικοί/ μαθησιακοί στόχοι	123
2.4.4.2.	Ταξινομίες διδακτικών στόχων	128
2.5.	Μορφές διδασκαλίας	142
2.5.1.	Η εισηγητική μορφή ή «παράδοση» γνωστικών περιεχομένων.....	143
2.5.2.	Η διαλογική μορφή (συζήτηση)	151
2.5.2.1.	Συζήτηση με ερωταποκρίσεις.....	151
2.5.2.2.	Κυρίως διάλογος.....	162
2.5.3.	Άλλες κατηγοριοποιήσεις.....	171
2.6.	Μέθοδοι διδασκαλίας	174
2.6.1.	Επαγωγική μέθοδος (ή συνθετική).....	176
2.6.2.	Παραγωγική μέθοδος (ή αναλυτική).....	178
2.6.3.	Αναλυτικο-συνθετική μέθοδος	181
2.6.4.	Ερμηνευτική μέθοδος.....	184
2.6.5.	Συγκριτική μέθοδος.....	190
2.7.	Διδακτικός σχεδιασμός.....	195
2.7.1.	Το τεχνικό - γραμμικό μοντέλο διδακτικού σχεδιασμού	195
2.7.2.	Το ψυχολογικό - κυκλικό μοντέλο διδακτικού σχεδιασμού.....	203
2.7.3.	Πορείες διδασκαλίας	207
2.7.4.	Ο σχεδιασμός στη διδακτική πράξη	212
2.8.	Αποτίμηση του εκπαιδευτικού οράματος της νεωτερικότητας.....	217

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ. Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΤΗ ΜΕΤΑΝΕΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑ

3.1.	Η μετανεωτερική ταυτότητα της εκπαίδευσης	228
3.1.1.	Θεωρητικές παραδοχές.....	229
3.1.2.	Όροι διαμόρφωσης και χαρακτηριστικά	232
3.1.3.	Επαναπροσδιορισμοί της εκπαίδευσης και της διδασκαλίας ..	237

3.2.	Η επιστημολογία της μετανεωτερικότητας.	
	Το κονστρουκτιβιστικό παράδειγμα	239
3.3.	Η κονστρουκτιβιστική αντίληψη για τη μάθηση	247
3.3.1.	Οι απαρχές και οι θεωρητικοί.....	247
3.3.1.1.	Ο ατομικός κονστρουκτιβισμός του <i>Jean Piaget</i>	248
3.3.1.2.	Ο ριζοσπαστικός κονστρουκτιβισμός του <i>Ernst Von Glasersfeld</i>	250
3.3.1.3.	Ο κοινωνικός κονστρουκτιβισμός του <i>Lev Vygotsky</i>	252
3.3.1.4.	Ο πολιτισμικός κονστρουκτιβισμός του <i>Jerome Bruner</i>	255
3.3.2.	Κονστρουκτιβιστικά μοτίβα στη διδασκαλία	258
3.3.2.1.	Η θμελιώδης δομή των γνωστικών αντικειμένων.....	259
3.3.2.2.	Οι προϋπάρχουσες γνώσεις/ ιδέες των μαθητών	264
3.3.2.3.	Η γνωστική σύγκρουση.....	267
3.3.2.4.	Η ζώνη επικείμενης ανάπτυξης (<i>zone of proximal development</i>)	269
3.3.2.5.	Τα μαθησιακά στυλ και οι πολλαπλοί τύποι νοημοσύνης.....	273
3.3.2.6.	Η νέα νοηματοδότηση της κουλτούρας	280
3.3.2.7.	Η επάνοδος της αφήγησης ιστοριών.....	285
3.4.	Εκπαιδευτική θεωρία και Αναλυτικά Προγράμματα	
	στη μετανεωτερικότητα	289
3.4.1.	Νέες προσεγγίσεις στη σχέση θεωρίας – πράξης	289
3.4.1.1.	Οι άτυπες θεωρίες των εκπαιδευτικών	290
3.4.1.2.	Η πρακτική σοφία	292
3.4.1.3.	Ο αναστοχασμός	295
3.4.2.	Πυρήνες για τα Αναλυτικά Προγράμματα της μετανεωτερικότητας	298
3.4.2.1.	Ριζοσπαστική Παιδαγωγική.....	301
3.4.2.2.	Ο μετανεωτερικός εκλεκτικισμός	306
3.4.2.3.	Η διαθεματικότητα και οι εκδοχές της.....	309
3.4.2.4.	Το μοντέλο του <i>Kieran Egan</i>	321
3.4.2.5.	Η ολιστική - οικολογική προσέγγιση του Αναλυτικού Προγράμματος	327
3.5.	Ο διδακτικός σχεδιασμός με μετανεωτερικούς όρους	330
3.5.1.	Αμιγώς κονστρουκτιβιστικά μοντέλα σχεδιασμού	331
3.5.2.	Νατουραλιστικά ή οργανικά μοντέλα σχεδιασμού	334

3.6.	Από τις μεθόδους διδασκαλίας στις κοινότητες μάθησης.....	339
3.6.1.	Οι κοινότητες μάθησης (learning communities).....	342
3.6.2.	Η συζήτηση ως συνομιλία	344
3.6.2.1.	Καταιγισμός ιδεών ή ιδεοθύελλα (<i>brainstorming</i>).....	349
3.6.2.2.	Ο συνομιλιακός λόγος στις σχολικές κοινότητες μάθησης.....	352
3.6.2.3.	Η συνομιλία ως μηχανισμός συγκρότησης της γνώσης	358
3.6.3.	Η συνεργατική διδασκαλία και μάθηση	363
3.6.4.	Τα σχέδια δράσης (projects)	380
3.6.5.	Η από κοινού επίλυση προβλήματος (collaborative problem solving)	393
3.6.6.	Η υποστηρικτική διδασκαλία (scaffolding) και η ενδυνάμωση της μαθητείας	403
3.6.7.	Αποτίμηση των πρακτικών των κοινοτήτων μάθησης	423
3.7.	Αποτίμηση του εκπαιδευτικού οράματος της μετανεωτερικότητας	435

IV. ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗΝ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

4.1.	Διδασκαλία και εκπαιδευτικός στην τομή της νεωτερικής και της μετανεωτερικής σκέψης	446
4.1.1.	Η στροφή της έρευνας στον εκπαιδευτικό	448
4.1.2.	Πεδία εκπαιδευτικών αποφάσεων	450
4.2.	Συμπέρασμα	461
	Βιβλιογραφία	465